

BESZÁMOLÓ A VÁROSI MÚZEUM 2024-es ÉVÉRŐL ÉS A 2025. ESZTENDŐ FŐBB TERVEI

BESZÁMOLÓ – 2024

1. Múzeumi alapfeladatok

- Gyűjtőmunka, gyűjtemények
- Nyilvántartás – feldolgozás
- Bemutató

2. Szakmai és intézményi együttműködések

3. Szolgáltatások

4. Látogatószám

5. Közönségkapcsolatok, kommunikáció

6. Működési feltételek

- Személyi feltételek
- Infrastruktúra
- Gazdálkodás

KIEMELT TERVEK – 2024

1. Kapcsolódás a várossá válás 25. évfordulójának programjaihoz

2. A szakmai-intézményi fejlesztés előkészítése

3. „650+” (A település okleveles említésének történeti évfordulója)

4. Épületfelújítás, infrastruktúra

1. MÚZEUMI ALAPFELADATOK

Veresegyház muzeális közgyűjteménye immár 8. éve látja el a település históriájával kapcsolatos, a múzeumokra vonatkozó előírások szerinti szakmai feladatokat. E feladatok lényegében három nagy csoportra bonthatók:

- **Gyűjtőmunka, gyűjtemények.** (A helytörténeti emléktárgy – történeti, néprajzi, fotó stb. – szisztematikus gyűjtése.)
- **Nyilvántartás – feldolgozás.** (Az előírásoknak megfelelő nyilvántartások – gyarapodási napló, szakgyűjteményi leltárkönyvek stb. vezetése és biztonságos tárolás.)
- **Bemutató.** (A muzeális értékek közkinccsá tétele – kutatószolgálat, kiállítások, rendezvények stb.)

A három szakmai terület legfontosabb 2024. évi eredményeit röviden a következőképpen foglalhatjuk össze:

Gyűjtés, gyűjtőmunka

- 2024-ben is tartós maradt az a korábban kialakult tendencia, melynek során a helyi emléktárgy javarészt a veresi lakosok adományaként kerül a Múzeumba. Szintén erősnek mondható az ún. saját gyűjtőmunka, amely az elmúlt évben egyrészt a régészeti gyűjtőkörből adódóan a régészeti leletek növekvő számában, másrészt a polgármesteri váltásból fakadóan a modernkori önkormányzati dokumentumok gyarapodásában mutatkozott meg. A szakgyűjtemények növekedése nagyságrendileg a következő volt:

Régészeti leletanyag (Saját gyűjtés, MNM-től átvétel)	80 tétel
Történeti tárgyi emléktárgy (Adomány, saját gyűjtés)	20 db
Fotóarchívum (Adomány, saját gyűjtés)	100 db
Néprajz (Adomány)	20 db
Történeti dokumentum (Adomány, saját gyűjtés)	600 db
Digitalizált képanyag (Levéltárártól, múzeumoktól kapott)	110 felvétel

Nyilvántartás – feldolgozás

- A Múzeum nyilvántartási rendszerében az alapot a „Gyarapodási Napló” jelenti, mint a gyűjteménybe kerülő emléktárgyak első rögzítésének tulajdonjogi dokumentuma (leltára). Vezetése ideális esetben naprakész, függően egyes emlékek típusától (például: kisnyomtatványok, jelenkori képek stb.) és a gyarapodás ütemétől. Etekintetben még elmaradásaink vannak a 2023-ban bekerült nagyszámú emléktárgy miatt. A múlt év végén a Naplóban rögzített tárgyi tételek száma meghaladta a 400-at.
- A régészeti gyűjtőkörrel bővülés kapcsán megnyitottuk a „Régészeti szakleltárkönyvet”, amely – a néprajzi mellett – a második klasszikus nyilvántartási könyvünk. A Múzeumba került leletanyagokból mintegy 2024-ben 150 tételt vezettünk be a szakleltárkönyvbe.
- Folytattuk a fotográfiai gyűjtemény digitalizálását, hozzávetőleg 100 archív felvétellel.
- Folytatódott a gyűjteményi anyag biztonságos és áttekinthető tárolása (előírásszerű múzeumi tárolók és dobozok, raktári rend) és a működéssel kapcsolatos Adattár további rendezése.

Bemutató

- Intézményünket a látogatók előtt változatlanul hétfői napokon tartjuk nyitva (10–16 óra), de csoportokat (iskolai osztályok, turisták) bejelentkezéssel hétköznapi napokon is fogadunk, illetve

alkalmazkodunk különféle városi események időpontjaihoz (kulturális- és egyházi rendezvények).

- A kiállítás, mint műfaj a múzeumok egyik legfontosabb nyilvánosság előtti megmutatkozása. Nagy népszerűsége okán 2024-ben is megtartottuk a „Veres régen... és még régebben” című várostörténeti bemutatót, amely a település életében az első ilyen jellegű tárlat.
- Kihelyezett, szabadtéri kiállítás sorozatot rendeztünk a barokk templom kertjében május-október hónapokban, havonkénti váltással (6 kiállítás), amely a település múltjának világából mutatott be érdekes eseményeket.
- A Múzeumunk melletti barokk templom még a korábbi régészeti feltárás állapotát „őrzi”, ennek ellenére – vagy inkább épp emiatt – azonban nagyszámú érdeklődőt vonz. Bemutatóját 2024-ben is vállaltuk és a terepet valamelyest rendeztük a látogathatóság érdekében.
- A Fabula Kerámiaműhellyel és a Verezegyházért Kulturális Alapítvánnyal együttműködve 2024 nyarán öt gyerek-, illetve családi táborot rendeztünk. A résztvevők száma 110 fő volt.
- Szintén nyári esemény keretében rendeztük meg az immár hagyományossá nemesedett Verezegyházi Népzenei Családi Tábor, 60 fő részvételével.
- Múzeumunk egyik szolgáltatása az ún. Kutatószolgálat, mely az intézményben őrzött emléanyagot különféle kutatásokhoz biztosítja szakemberek számára. Ebbe a körbe tartozik a speciális érdeklődés és kérések (családfa kutatás, hagyomány kutatás stb.) kielégítése is. Szolgáltatásunkat 2024-ben mintegy 40-en vették igénybe.

2. SZAKMAI ÉS INTÉZMÉNYI EGYÜTTMŰKÖDÉSEK:

- A muzeális intézmények felügyeletét ellátó EMMI Közgyűjteményi Főosztállyal a kapcsolattartás az alapítás óta folyamatos. A 2024. évi kötelező adatszolgáltatást – az új rendszer szerint a Kölcsey Ferenc Városi Könyvtáron keresztül – teljesítettük.
- Folyamatosan részt vettünk a szakmai szervezetek, valamint a város több intézményt és civil szervezetet megmozgató ünnepein és kulturális eseményein (Májális, Városünnep, Kulturális Örökség Napjai, egyházi ünnepek stb.).
- A Fabula Kerámiaműhellyel és a Verezegyházért Kulturális Alapítvánnyal az együttműködés napi szintű, az említett nyári táborok mellett rendszeresek a gyerekfoglalkozások és a népzenei szakmai napok.
- Rendszeresek a helyi oktatási és szociális intézményekkel való kapcsolatok is: a múzeumi kiállításokat immár rendszeresen látogatják óvodás és iskolai, turista és nyugdíjas csoportok. Vonzáskörzetünk a környékbeli településekre (Szada, Gödöllő, Rákospalota stb.) is kiterjedt.
- Együttműködve a „Közösségi Régészeti Egyesület”-tel, régész munkatársunk munkáját (lelőhely kutatás, terep bejárások stb.) két önkéntes régészeti technikus segíti (Vastagné Kormány Zsuzsa, Kovács László).
- Szabóné Vank Erzsébet munkatársunk továbbra is állandó segítője a Tájház munkájának.

3. SZOLGÁLTATÁSOK:

- Korunk múzeuma – még ha a kisebbek közé is tartozik – ki kell elégítse a közösségi és látogatói igényeket speciális szolgáltatásokkal is. Az egyik a szinte divattá vált családfakutatáshoz nyújtandó szakmai-módszertani segítség a családjuk történetét feltárni kívánó lelkes amatőrök számára. (A kutatói szolgálat keretén belül.)
- Növeltük az ún. múzeumi „Kisbolt” kínálatát, amelyben a látogatók vásárolhatnak veresegyházi vonatkozású és helytörténeti jellegű kiadványokat.
- A régészeti jogosultság következtében bevezettük a telefonos leletbejelentő szolgálatot, amely a nap bármely szakában hívható.

4. LÁTOGATÓSZÁM

A múzeumi világban még mindig kimutatható a 2020. évi covid járvány hatása, melynek következtében – különösen a kisebb intézményekben – kevesebb vagy éppen stagnál a látogatók száma. A negatív jelenség nálunk is kimutatható, s „rátett egy lapáttal” a 2022. év végén bevezetett ún. takarékosági intézkedés, amely hónapokra csökkentette a Múzeum nyitvatartási idejét heti egy napra. A 2023. év adatai:

Múzeumi kiállítások és őregtemplomi régészeti terület	1253 fő
Rendszeres Fabula Műhely és népzenei foglalkozások	1080 fő
Nyári táborok	170 fő
Saját rendezvények (szakmai, KÖN stb.)	250 fő
Múzeumi szolgáltatások igénybevétele	40 fő
Összesen:	2793 fő

5. KÖZÖNSÉGGKAPCSOLATOK, KOMMUNIKÁCIÓ:

- Ahhoz képest, hogy kismúzeumról van szó és meglehetősen szerény körülmények között dolgozunk, folyamatosan érzékeljük a városlakók szimpátiáját és segítőkészségét. A látogatók visszajelzései (vendégkönyvi bejegyzések, személyes vélemények) és a szaporodó adományok (helyi emlékek, pénzbeli hozzájárulások és társadalmi munka) mutatják, hogy a városhoz méltó, kedvelt intézmény lettünk. Támogatóink és az adományozók neveit a Múzeum előterében elhelyezett táblákon örökítjük meg.
- Kiemelt támogatónk a Szép Magyar Szó Alapítvány, amely évente nyújt pénzbeli támogatást (100.000 Ft) a Múzeum kiállításaihoz és rendezvényeihez.
- Nem elhanyagolhatók, és ha forintosítani akarjuk, ide kívánczik a támogatóink által természetben nyújtott segítség (ún. társadalmi munka), melynek hozzávetőleges értéke 150–200.000 Ft volt. Az adományként kapott muzeális értékű emléktárgyak becsült eszmei értéke kb. 600–700.000 Ft.
- Az évek során kialakult és elektronikus számon tartott szűkebb múzeumbarát körrel (90 fő), folyamatosan tartjuk a kapcsolatot. Rendszeresen jelen vagyunk a „Veresi Króniká”-ban, a VVTV műsoraiban és a helyi közösségi médiában.

6. MŰKÖDÉSI FELTÉTELEK

Személyi feltételek

• A Múzeum szakmai gárdája még 2023-ban egy régész munkatárssal egészült ki, így a működtetéséhez szükséges személyi feltételek (egy fő szerződéses szakalkalmazott és két fő megbízásos munkatárs) megfelelőek. Megjegyzem, hogy a szakmai- és szervezőmunka mellett a három fő lát el minden egyéb feladatot is (hétvégi nyitva tartás, dekorációs munkák, raktárgondozás, takarítás, kertészet stb.).

Infrastruktúra

• A múzeumi infrastruktúra (térhasználat, eszközök stb.) megfelelő, bár szükség lenne kisebb fejlesztésekre (telefon bevezetése, szemétszállítás megoldása stb.).

• 2024-ben eljutottunk oda, hogy a múzeumépület szűkké vált és ez hamarosan a további fejlődés és működés gátja lesz. Különösen a gyarapodó műtárgyállomány előírásoknak megfelelő tárolása okoz egyre komolyabb gondot, ideértve a különböző hagyatékok elhelyezését is. (Átmenetileg külső raktárt használunk, önkormányzati tulajdonú épületben.) A fejlesztés-bővülés javasolt konkrétumait a 2024 végén kidolgozott és az Önkormányzatnak átadott fejlesztési tervben részleteztük.

Gazdálkodás

• Az intézmény a Kölcsey Ferenc Városi Könyvtár szervezeti egységeként részesül fenntartói támogatásban. A gazdálkodás – és általában a működés – rendje szempontjából ez a modell 2024-ben is zökkenőmentes volt.

• Itt kell megjegyeznünk, hogy különböző megfontolásokból – az intézmény kismúzeumi jellege, települési beágyazottsága stb. – a kiállításokra belépőjegyet továbbra sem szedünk. (Ezt a hozzáállást a látogatók szimpátiával fogadják.) Van azonban adományláda, melynek bevételét „múzeumi hozzájárulás”-ként kezeljük és folyamatosan befizetésre kerül a városi könyvtár számlájára.

KIEMELT TERVEK – 2025

A szakmai műhelymunka folytonosságának aktuális feladatait ehelyütt nem részletezzük, inkább a kiemelt, valamint nagyobb volumenű terveinkről szólunk.

1. Kapcsolódás a település első írásos említése 650. évfordulójának programjaihoz

• A „+ 650” című kiállítás megrendezése, mellyel Veresegyház múltját mutatjuk be az 1375-ben keltezett oklevélígel. A tárlat – mint a címe is mutatja – korábbi korokra is kiterjed, elsősorban a jellemző régészeti lelőhelyek diorámákon keresztüli bemutatásával.

• A kiállításhoz tematikus, a barokk templomra is kiterjedő vezetések és szakmai napok kapcsolódnak.

2. A szakmai-intézményi fejlesztés előkészítése

- A régészeti gyűjtőkörrel kibővült feladatainkból fakadóan a város területén lévő ismert és potenciális lelőhelyek felelős múzeumi felügyeletet kívánnak meg, ezért erre vonatkozó önkormányzati rendelet kiadását kezdeményezzük. A rendelet lényege, hogy a település néhány precízen körül határolt részén bármely építő- vagy beruházási jellegű tevékenység engedélyének kiadása előtt kötelező legyen a Múzeum szakvéleményét kérni a terület régészeti jelentőségéről. (Ha szükséges, a Múzeum régészeti felügyeletet fog biztosítani.) A rendelet előkészítése, majd javasolt elfogadása: 2025. ősz-tél.

- Intézményünk megalapítása (2017) óta „közérdekű muzeális gyűjtemény” besorolással végzi a munkáját. Az eltelt évek során mutatott szakmai fejlődés következtében megérett a helyzet, hogy előre lépjen a közgyűjtemények „rangsorában” és megfelelő előkészítés után a fenntartó Önkormányzat kezdeményezze az EMMI-nél a „területi múzeum” státuszának elérését. Mint fentebb említettük, a Múzeum elkészítette a fejlesztés koncepcióját és annak konkrét vonatkozásait, melyet az Önkormányzat elé terjeszt. Elfogadása esetén az új státusz elérésének javasolt időpontja: 2026.

3. Épületfelújítás, infrastruktúra

Hangsúlyoznunk kell, hogy a múzeumépülettel kapcsolatos műszaki problémák megoldása és a jelentősebb építőipari munkák elvégzése csak az Önkormányzat segítségével és illetékes osztályának szervezésében valósulhat meg.

- 2016-os átadása óta múzeumépületen átfogó karbantartási munkákat nem végeztek. Az immár halaszthatatlan munkákról – nyílászárók javítása-festése, tetőhibák, homlokzatjavítás és festés, mosdók felújítása stb. – lista készült, a munkák elvégzéséhez szükséges fedezetet a költségvetési tervben jeleztük.

- Falszigetelés: Évek óta fennálló probléma a falak vizesedése, a felszivárgó nedvesség nem csak esztétikai probléma, hanem a belső múzeumi terekre is negatív hatással van (muzeális tárgyak épsége, dohos szag stb.). Lényegében az épület teljes körbe szigetelésére van szükség, nem tüneti kezelésre. A munkák elvégzéséhez szükséges fedezetet a költségvetési tervben jeleztük.

- A pince felújítása (lépcső biztonságossá tétele, termálközpont rendezése, festés) szintén évek óta esedékes munka, elvégzésével hasznosítható közösségi teret nyernénk. A felújítás tervei elkészültek (Nagy László építész), a szükséges fedezetet a költségvetési tervben jeleztük.

- Megoldásra vár a Múzeum előtti közterület burkolati hibáinak kijavítása és a kocsibejáró térkövezése.

- A Múzeum mögötti sportpályákon egyre inkább eluralkodik a vandalizmus, ami áttérjed az intézmény szűkebb környezetére is. (Hasonló gonddal küszködik még a plébánia, a Szent Pió és az itt élő néhány lakó is.) A megoldást a terület – esztétikailag a helyhez illő – kerítéssel történő szeparálása jelenti, az önkormányzati beruházású sportpályák felőli oldalon.

Veresegyház, 2025. február 17.

Összeállította:

Dr. Varga Kálmán